

Warszawa, 21 lipca 2025 r.

Szanowny Pan Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

30 sierpnia br. upływa kadencja obecnego Prezesa NIK. 31 lipca br. upływa ostateczny – zgodny z Regulaminem Sejmu RP – termin zgłoszenia przez grupę co najmniej 35 posłów lub Marszałka Sejmu kandydatury na stanowisko **Prezesa Najwyższej Izby Kontroli**. Jeśli Pan Marszałek miałby wziąć pod uwagę wszystkie procedury, bez uznania przez Sejm, że tegoroczny wybór na funkcję Prezesa NIK to wypadek szczególny, termin ten powinien być nawet wcześniejszy.

W imieniu organizacji społecznych działających na rzecz rozliczalnego i przejrzystego państwa oraz kształtowania standardów w życiu publicznym, zwracamy się do Pana Marszałka z prośbą, o przypomnienie Klubom i Kołom Parlamentarnym o upływającej kadencji Prezesa NIK oraz możliwości przedstawienia kandydatur na tę funkcję.

Prosimy również, by zwrócił się Pan z prośbą do właściwej komisji opiniującej kandydatów, aby zaplanowała czas na zadawanie pytań przez obywateli. Byłoby to istotne ze względu na inny charakter pytań zadawanych przez organizacje społeczne aniżeli przez posłów i posłanki. Pokazały to dotychczasowe – znane również Panu Marszałkowi – pozytywne przykłady wyboru prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych oraz szefa Krajowego Biura Wyborczego. Nam z kolei, znane są mniej pozytywne przykłady opiniowania kandydatów na członków Państwowej Komisji Wyborczej. Wówczas, w grudniu 2023 roku, podczas posiedzenia Komisji Regulaminowej, Spraw Poselskich i Immunitetowych, w wyniku presji czasu, organizacjom obywatelskim udało się zadać zaledwie kilka pytań do kandydatów. Dotyczyły merytorycznych umiejętności kandydatów i ich poglądów w kluczowych kwestiach prawa wyborczego. Pytania posłów i posłanek nawiązywały z kolei do ich życiorysów. Uważamy, że zarówno pozytywne, jak i negatywne doświadczenia tej kadencji pokazują, że bliższe poznanie kandydatów jest kluczowe.

Znane są negatywne przykłady z lat poprzednich, gdy dopiero po wyborze na stanowisko państwowe, opinia publiczna poznawała istotne informacje na temat osoby powołanej do pełnienia danej funkcji. Przykładem jest wybór obecnego Prezesa NIK. Z kolei w 2006 r. Sejm wybrał na sędziego Trybunału Konstytucyjnego osobę, która po ujawnieniu informacji o swojej nierzetelności związanej z pełnieniem funkcji syndyka, zrezygnowała po sześciu dniach od powołania. W marcu 2010 roku jeszcze na etapie debaty publicznej, dzięki dziennikarkom i dziennikarzom, wyszły na jaw fakty, które doprowadziły do rezygnacji kandydata na sędziego Trybunału Konstytucyjnego zgłoszonego przez większość rządzącą.

Powyższe fakty jednoznacznie wskazują, że wysłuchania kandydatów i publiczna debata mogą mieć kluczowe znaczenie dla dokonania właściwego wyboru. Dodatkowo, istotne jest budowanie zaufania do instytucji.

Jednocześnie, pragniemy **zachęcić Pana Marszałka do skorzystania z przysługującego Panu uprawnienia i zgłoszenia własnego kandydata lub kandydatki**. To mogłoby przyczynić się do budowania zaufania do wyborów najważniejszych osób w państwie – obywatele zobaczyliby, że mają do czynienia z rzeczywistym wyborem, a kandydaci odznaczają się najwyższymi standardami i wiedzą.

Łączymy wyrazy szacunku,

Amnesty International
Forum Obywatelskiego Rozwoju
Fundacja dla Polski
Fundacja INPRIS
Fundacja Instytut Spraw Publicznych
Fundacja Odpowiedzialna Polityka
Fundacja Panoptykon
Fundacja Stocznia
Fundacja Wolności
Fundacja Wolności Gospodarczej
Helsińska Fundacja Praw Człowieka
Stowarzyszenie 61 // MamPrawoWiedziec.pl
Stowarzyszenie Sieć Obywatelska Watchdog Polska

	sieć obywatelska WATCHDOG[^]	
Fundacja Wolności Gospodarczej	INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH	
 Fundacja Wolności	 fundacja stocznia	 Fundacja dla Polski
 MamPrawo Wiedziec.pl		
		